

Handi Péter

CHARLIE DILEMMÁJA

[ELZÚGOTT MELLETTEM]

2021-08-13 | ELZÚGOTT MELLETTEM, ESSZÉ

Ki ne emlékezne a *Modern idők* képsorára, amiben a szerelőt alakító Charlie Chaplin követni igyekszik az egyre gyorsuló futószalag tempóját, és franciakupcsokkal a kezében a gép-monstrum fogaskerekei közé sodródik! Persze a gép – vagy inkább az eszközt is uraló gyártulajdonos, s vele a társadalmi berendezkedést fenntartó munkafelügyelő vagy rendőr – nem győzedelmeskedhet a modern mesehősön.

Vannak művek, afféle Zeitgeist-alkotások, amelyek nagy erővel sűrítenek egy-egy

történelmi eseményt, a lehető legpontosabban és intenzívebben jelenítenek meg korkérdéseket. Chaplin nemcsak a jelképes Gépről – az akkori, 1936-os mechanikus eszközzel! – ad szorongató és mulatságos képet, de felmutatja az útvesztés fenyegetését is. A félelmet, hogy „mi lesz, mi lehet ebből”.

folyamatos lemaradás

Manapság, a még modernebb időkben, a technika-technológia fejlődésének a futószalag gyorsításánál sokkal rohamosabb változása idején, úgy érzem, hogy minden elzúg

mellettem. Az érteni, értékelni és kezelni próbált Idő. A korábbi, körülbelül negyven évben – másfél generáció – az iskolákban a hagyományos matematika mellett új tantárggyal – és eszközzel – ismerkedtek a tanulók. Az információt és gyors kommunikációt segítő számítógép kezelését meg lehetett és meg kellett tanulni – az idősebb korosztálynak is. Az új generáció „beleszületik”, anyanyelveként az övé. Nem tanulja, mint a magamfajta, „útközben” társutassá vált korosztály tagja, akinek – ez tagadhatatlan – az információs-kultúra sebesen változó-fejlődő elektronikus eszközei és azok használata, az adatfeltöltők elérhetőségei és a többi folyamatos lemaradást jelentenek. A más *nyelvezet* készlet beismerésre: olyan vagyok, mint a marathoni futáson kifulladás, útszélen lihegő versenyző.

A technológia – állítólag – nem annyira az ún. *haladás* és az élet minőségének jobbítása érdekében nyomul, inkább újabb és újabb munkaalkalmak kreálása az elsődleges cél. Korábban éppen a technikai-technológiai találékonyság miatt tűntek el hagyományos szakmák, és lett egyre nagyobb a munkanélküliség. De az ember tevékeny fajta, *valamit állandóan csinálnia kell*. A manapság sűrűn érkező window-k, algoritmusok, pad-ek, applikációk és egyéb meg munkát adnak az újabb generációknak.

Vajon hogyan kezelné Charlie ezt a jelenséget? A képileg megfoghatatlant? Az a masina – ha valóságosnak gondoljuk – már a fémhulladék hegyek vagy ipari múzeumok darabja. Chaplin – fekete kalapját sétapálcájára akasztva – talán leülne egy álmosan tatógó képernyő elé, esetleg játszana a billentyűkön, de összekeverné a

jeleket... A Gépnek, a fogható-látható masinának nincs már olyan jelentősége, de valami azért *működik* a világban: hullámok, jelek, és a láthatatlan zsonglőr mutatványai nem kevésbé veszélyesek – vagy káprázatosabbak?

kép | hdwallpaperim.com